

ሰለሰብአዊ፡ መብቶች፡
ለማስተማር፡ የሚረዱ፡
አንዳንድ፡ ዘዴዎች።

በዩኔስኮ ተዘጋጅቶ በኢትዮጵያ ብሄራዊ ኮሚሽን ተተረጎመ

አንቀጽ : ፩ ፤

የሰው : ልጅ : ሁሉ : ሲወለድ : ነጻና : በክብርና : በመብትም : እኩልነት :
ያለው : ነው : የተፈጥሮ : የማስተዋልና : ሕሊናው : ስላለው : አንዱ : ሌላውን :
በወንድማማችነት : መንፍስ : መመልከት : የገባዋል ።

አንቀጽ : ፪ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : የዘር : የቀለም : የጾታ : የቋንቋ : የሃይማኖት : የፖለቲካ
ወይም : የሌላ : ዓይነት : አስተሳሰብ : የብሔራዊ : ወይም : የኅብረተሰብ : ታሪክ
የሀብት : የትውልድ : ወይም : የሌላ : ደረጃ : ልዩነት : ሳይኖሩ : በዚህ : ውሳኔ
የተዘረዘሩት : መብቶችንና : ነጻነቶች : ሁሉ : እንዲከበሩለት : ይገባል ።

ከዚህም : በተቀረ : አንድ : ሰው : ከሚኖርበት : አገር : ወይም : ግዛት :
የፖለቲካ : የአገዛዝ : ወይም : የኢንተርናሽናል : አቋም : የተነሳ : አገሩ : ነጻም :
ሆነ : በሞግዚትነት : አስተዳደር : ወይም : እራሱን : ችሎ : የማይተዳደር : አገር :
ተወላጅ : ቢሆንም : በማንኛውም : ዓይነት : ገደብ : ያለው : አገዛዝ : ሥር : ቢሆንም
ልዩነት : አይፈጸምበትም ።

አንቀጽ : ፫ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : የመኖር : የለጻነትና : በሰላም : የመንፈሻ : መጠበቅ :
መብት አለው።

አንቀጽ : ፬ ፤

ማንም : ሰው : ቢሆን : በባርነት : አይገዛም ። ባርነትና : የባሪያ : ንግድም
በማንኛውም : ዓይነት : ክልክል : ነው።

አንቀጽ : ፭ ፤

ማንም : ሰው : ቢሆን : የጭካኔ : ስይ : እንዳይደርስበት : ወይም : ከሰብዓዊ
አፈጻጸም : ውጭ : የሆነ : የያዋርድ : ተግባር : ወይም : ቅጣት : አይፈጸምበትም ።

አንቀጽ : ፮ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : በሕግ : ፊት : በሰው : ዘርነቱ : የመታወቅ : መብት
አለው ።

አንቀጽ : ፯ ፤

ሰው : ሁሉ : በሕግ : ፊት : እኩል : ነው ። ያለአንዳች : ልዩነትም : ሕጉ
ደህንነቱን : እንዲጠበቅለት : እኩል : የሆነ : መብት : አለው ። ይህንን : ውሳኔ
በመጣስ : ከሚደረግ : ልዩነት : ለማድረግ : ከሚነሳሳ : እንዲጠበቅ : ሁሉም : የእኩል
መብት : አለው ።

አንቀጽ : ፰ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : በሕገ : መንግሥቱ : ወይም : በሕግ : የተሰጡትን :
መሠረታዊ : መብቶች : ከሚጥሱ : ድርጊቶች : ከፍተኛ : በሆኑ : ብሔራዊ : የፍርድ
ባለሥልጣኖች : ፍጹም : በሆነ : መንገድ : እንዲወገድለት : መብት : አለው ።

አንቀጽ : ፱ ፤

ማንም : ሰው : የለፍርድ : ተይዞ : እንዲታሰር : ወይም : በግዛት : እንዲኖር
አይደረግም ።

አንቀጽ : ፲ ፤

እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በመብቶቹና ፡ በግዴታዎቹ ፡ አፈጻጸም ፡ እንዲሁም ፡ በሚከሰሱበት ፡ ማንኛውም ፡ ዓይነት ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ለጸ ፡ በሆነና ፡ በማያዳላ ፡ የፍርድ ፡ ሽንጎ ፡ በትክክለኛና ፡ በይፋ ፡ ጉዳዩ ፡ እንዲሰማለት ፡ የሙሉ ፡ እኩልነት ፡ መብት ፡ አለው ።

አንቀጽ : ፲፩ ፤

፩/ በወንጀል ፡ ክስ ፡ የተከሰሰ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ለመከላከያው ፡ አስፈላጊዎች የሆኑትን ፡ ሁሉ ፡ አቅርቦ ፡ በሚከራከርበት ፡ የይፋ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ወንጀለኛ ፡ መሆኑ ፡ እስቲረጋገጥበት ፡ ድረስ ፡ ከወንጀል ፡ ነጻ ፡ እንደሆነ ፡ የመቆጠር ፡ መብት ፡ አለው ።

፪/ ማንም ፡ ሰው ፡ በብሔራዊ ፡ ወይም ፡ በኢንተርናሽናል ፡ ሕግ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ወንጀል ፡ ሁኖ ፡ ባልተደነገገበት ፡ ጊዜ ፡ በፈጸመው ፡ ወይም ፡ ባልፈጸመው ፡ ማንኛውም ፡ ሥራ ፡ ወንጀለኛ ፡ ሁኖ ፡ አይከሰስም ። ወይም ፡ ወንጀሉ ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ከተደነገገው ፡ ቅጣት ፡ ይበልጥ ፡ አይፈረድበትም ።

አንቀጽ : ፲፪ ፤

ማንም ፡ ሰው ፡ በግል ፡ ኑሮው ፡ በቤተሰቡ ፡ ውስጥ ፡ በቤቱ ፡ ወይም ፡ በሚጻጸፈው ፡ ደብዳቤ ፡ በፍርድ ፡ ያልተለየ ፡ ጣልቃ ፡ ገብነት ፡ ወይም ፡ ክብሩን ፡ የሚነካና ፡ ስሙን ፡ የሚያጎድፍ ፡ ተቃውሞ ፡ አይፈጸምበትም ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ጣልቃ ፡ ገብነት ፡ ወይም ፡ የሚጎዳ ፡ ተግባር ፡ ሕግ እንዲከላከልለት ፡ መብት ፡ አለው ።

አንቀጽ : ፲፫ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በየብሔራዊ ፡ ወሰን ፡ ክልሉ ፡ የመዘዋወርና ፡ የመኖር ፡ ነጻነት ፡ መብት ፡ አለው።

፪/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከማንኛውም ፡ አገር ፡ ሆነ ፡ ከራሱ ፡ አገር ፡ ወጥቶ ፡ እንደገና ፡ ወደ ፡ አገሩ ፡ የመመለስ ፡ መብት ፡ አለው።

አንቀጽ : ፲፬ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከጭቆና ፡ ሽሽቶ ፡ በሌሎች ፡ አገሮች ፡ ጥገኝነትን ፡ የመጠየቅና ፡ በደህና ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ አለው።

፪/ ፖለቲካዊ ፡ ካልሆኑ ፡ ወንጀሎች ፡ ወይም ፡ የተባበሩት ፡ መንግሥታት ፡ ድርጅት ፡ ዋና ፡ ዓላማዎችን ፡ ከሚቃረኑ ፡ ሥራዎች ፡ የተነሳ ፡ በሚደርሱ ፡ ክሶች ፡ ምክንያት ፡ ከሆነ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ሊያገለግል ፡ አይችልም።

አንቀጽ : ፲፭ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የዜግነት ፡ መብት ፡ አለው።

፪/ ማንም ፡ ሰው ፡ ያለፍርድ ፡ ዜግነቱ ፡ አይወሰድበትም ፡ ወይም ፡ ዜግነቱን ፡ የመለወጥ ፡ መብት ፡ አይነፈገውም።

አንቀጽ : ፲፮ ፤

፩/ አካለ ፡ መጠን ፡ የደረሱ ፡ ወንዶችና ፡ ሴቶች ፡ በዘር ፡ በዜግነት ፡ ወይም ፡ በሃይማኖት ፡ ልዩነት ፡ ሳይወሰኑ ፡ ጋብቻን ፡ የመፈጸምና ፡ ቤተሰብን ፡ የመመሥረት ፡ መብት ፡ አላቸው ፤ ጋብቻ ፡ በመፈጸም ፡ በጋብቻ ፡ ጊዜና ፡ ጋብቻ ፡ በሚፈርስበትም ፡ ጊዜ ፡ እኩል ፡ መብት ፡ አላቸው።

፪/ ጋብቻ : የሚፈጸመው : ጋብቻ : ለመፈጸም : በሚፈልጉ : ሁለቱም:ወገኖች : በሚያደርጉት : ነጻና : ሙሉ : ስምምነት : መሠረት : ብቻ : ነው።

፫/ ቤተሰብ : የጎብረ : ሰብ : የተፈጥሮና : መሠረታዊ : ክፍል : ስለሆነ : በጎብረሰቡና : በመንግሥቱም : ደህንነቱ : እንዲጠበቅለት : ይገባል ።

አንቀጽ : ፲፯ ፤

፬/ እያንዳንዱ : ሰው : ብቻውን : ወይም : ከሌሎች : ጋር : በጎብረት :ሁኖ : የጎብረት : ባለቤትነት : መብት : አለው።

፭/ ማንም : ሰው : ያለፍርድ : ንብረቱ : አይወሰድበትም።

አንቀጽ : ፲፰ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : የሃሳብ : የሕሊናና : የሃይማኖት : ነጻነት : መብት:አለው : ይህም : መብት : ሃይማኖቱን : ወይም : እምነቱን : የመለወጥ : ነጻነትንና : ብቻውን: ወይም : ከሌሎች : ጋር : በጎብረት : በይፋ : ወይም : በግል : ሁኖ : ሃይማኖቱን : ወይም : እምነቱን : የማስተማር : በተግባር : የመግለጽ : የማምለክና : የማክበር : ነጻነትን : ይጨምራል።

አንቀጽ : ፲፱ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : የሐሳብና : ሐሳቡን : የመግለጽ : መብት :አለው :ይህም : መብት : ያለጣልቃ : ገብነት : በሐሳብ : የመጽናትንና : ዜናን : ወይም : ሐሳቦችን : ያላንዳች : የድንበር : ገደብ : የማግኘትን : የመቀበልንና : ወይም : የማካፈልን : ነጻነትም : ይጨምራል።

አንቀጽ : ፳ ፤

፬/ እያንዳንዱ : ሰው : በሰላም : የመሰብሰብና : ግንኙነት : የማድረግ : ነጻነት መብት : አለው ።

፭/ ማንም : ሰው : የአንድ : ማኅበር : አባል : እንዲሆን : አይገደድም ።

አንቀጽ : ፳፩ ፤

፬/ እያንዳንዱ : ሰው : በቀጥታ : ወይም : ነጻ : በሆነ : መንገድ : በተመረጡ : እንደራሴዎች : አማካዮች : በአገሩ : መንግሥት : የመካፈል : መብት : አለው ።

፭/ እያንዳንዱ : ሰው : በአገሩ : የህዝብ : አገልግሎት : እኩል : የማግኘት : መብት : አለው ።

፫/ የመንግሥት : ሥልጣን : መሠረቱ : የሕዝቡ : ፈቃድ : መሆን : አለበት : .....ይህም : ፈቃድ : ለሁሉም : እኩል : በሆነ : በምሥጢር : በሚደረግ : የድምፅ : መስጠት : ምርጫ : ወይም : በተመሳሳይ : ሁኔታ : በየጊዜውና : በትክክል : በሚፈጸሙ : ምርጫዎች : እንዲገለጹ : መሆን : አለበት ።

አንቀጽ : ፳፪ ፤

እያንዳንዱ : ሰው : የጎብረ : ሰብ : አባል : እንደመሆኑ : በጎብረ : ሰብ : ደህንነቱ : እንዲጠበቅ : መብት : አለው : እንዲሁም : በብሔራዊ : ጥረትና : በኢንተርናሽናል : መተባበር : አማካይነትና : በእያንዳንዱ : መንግሥት : ድርጅትም : የሀብት : ምንጮች : መሠረት : ለክብሩና : ለሰብዓዊ : አቅሙ : ነጻ : እድገት : የግድ : አስፈላጊ : የሆኑት : የኤኮኖሚ : የማጎበራዊ : ኑሮና : የባህል : መብቶች : በተግባር : እንዲገለጹለት : መብት : አለው።

አንቀጽ : ፳፫ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የመሥራት ፡ የሥራ ፡ ነጻ ፡ ምርጫና ፡ ለሥራም ፡ ትክክለኛና ፡ ተስማሚ ፡ የአሠራር ፡ ሁኔታዎችና ፡ ሥራም ፡ እንዳያጣ ፡ መብት ፡ አለው።

፪/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ያላንዳች ፡ ልዩነት ፡ ማድረግ ፡ ለአንድ ፡ ዓይነት ፡ ሥራ ፡ እኩል ፡ የሆነ ፡ ደመወዝ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው።

፫/ በሥራ ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ ሰው ፡ ለእራሱና ፡ ለቤተሰቡ ፡ ለሰብዓዊ ፡ ክብር ፡ ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ኑሮን ፡ የሚያስገኝለትና ፡ ካስፈለገም ፡ በሌሎች ፡ የገብረሰብ ፡ ደህንነት ፡ መጠበቂያ ፡ ዘዴዎች ፡ የተደገፈ ፡ ትክክለኛና ፡ ተስማሚ ፡ ዋጋውን ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው።

፬/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ጥቅሞቹን ፡ ለማስከበር ፡ የሙያ ፡ ማህበሮችን ፡ ለማቋቋምና ፡ ማህበረተኛ ፡ ለመሆን ፡ መብት ፡ አለው።

አንቀጽ : ፳፬ ፤

እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የዕረፍትና ፡ የመዝናናት ፡ እንዲሁም ፡ በአግባብ ፡ የተወሰኑ ፡ የሥራ ፡ ሰዓቶች ፡ እንዲኖሩትና ፡ በየጊዜው ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜያትን ፡ ከደመወዝ ፡ ጋር ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው።

አንቀጽ : ፳፭ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ለእራሱና ፡ ለቤተሰቡ ፡ ጤንነትና ፡ ደህንነት ፡ ምግብ ፡ ልብስ ፡ ቤትና ፡ ሕክምና ፡ አስፈላጊ ፡ የማህበራዊ ፡ ኑሮ ፡ አገልግሎቶችም ፡ ጭምር ፡ የሚበቃ ፡ የኑሮ ፡ ደረጃ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው። ሥራ ፡ ሳይቀጠር ፡ ቢቀር ፡ ቢታመም ፡ ለመሥራት ፡ ባይችል ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ቢሞት ፡ ቢያረጅ ፡ ወይም ፡ ከቁጥጥሩ ፡ ውጭ ፡ በሆኑ ፡ ምክንያቶች ፡ መሰናከል ፡ ቢገጥመው ፡ ደህንነቱ ፡ እንዲጠበቅለት ፡ መብት ፡ አለው።

፪/ ወላጅነትና ፡ ሕጻንነት ፡ ልዩ ፡ ጥንቃቄና ፡ እርዳታ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አላቸው። በጋብቻ ፡ ወይም ፡ ያለጋብቻ ፡ የሚወለዱ ፡ ሕጻናትም ፡ የተመሳሳይ ፡ የደህንነታቸው ፡ መጠበቅ ፡ መብት ፡ አላቸው።

አንቀጽ : ፳፮ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የመማር ፡ መብት ፡ አለው ፡ ትምህርት ፡ ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ በአንደኛ ፡ ደረጃና ፡ በመሠረታዊ ፡ ደረጃዎች ፡ በነጻ ፡ ሊሆን ፡ ይገባል ፡ የአንደኛ ፡ ደረጃ ፡ ትምህርት ፡ መማር ፡ ግዴታ ፡ ነው ፡ የቴክኒክና ፡ የልዩ ፡ ልዩ ፡ ሙያ ፡ ትምህርት ፡ በጠቅላላው ፡ የከፍተኛ ፡ ደረጃ ፡ ደግሞ ፡ በችሎታ ፡ መሠረት ፡ ለሁሉም ፡ እኩል ፡ መሰጠት ፡ አለበት።

፪/ ትምህርት ፡ ለእያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ሁኔታ ፡ ማሻሻያና ፡ ለሰብዓዊ ፡ መብቶችም ፡ መሠረታዊ ፡ ነጻነቶች ፡ ክብር ፡ ማዳበርያ ፡ የሚውል ፡ መሆን ፡ አለበት። እንዲሁም ፡ የተለያዩ ፡ ዘር ፡ ወይም ፡ ሃይማኖት ፡ ባሏቸው ፡ ሕዝቦች ፡ መካከል ፡ ሁሉ ፡ መግባባትን ፡ ተቻችሎ ፡ የመኖርንና ፡ የመተባበርን ፡ መንፈስ ፡ የሚያጠነክርና ፡ የተባበሩት ፡ መንግሥታት ፡ ድርጅት ፡ ሰላምን ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚፈጽማቸው ፡ ተግባሮች ፡ እንዲስፋፋ ፡ የሚያበረታቱ ፡ መሆን ፡ አለበት።

፫/ ወላጆች ፡ ለልጆቻቸው ፡ ለመስጠት ፡ የሚፈልጉትን ፡ ትምህርት ፡ ለመምረጥ ፡ የቅድሚያ ፡ መብት ፡ አላቸው።

አንቀጽ : ፳፯ ፤

፩/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በኅብረት ፡ ሰቡ ፡ የባህል ፡ ኑሮ ፡ በነጻ ፡ መካፈልና ፡ በኪነ ፡ ጥበብ ፡ ለመጠቀም ፡ በሳይንስ ፡ እርምጃና ፡ በጥቅሞቹም ፡ ለመሲቲፍ ፡ መብት ፡ አለው።

፪/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ከደረሰው ፡ ማንኛውም ፡ የሳይንስ ፡ የድርሰትና ፡ የኪነ ፡ ጥበብ ፡ ሥራ ፡ የሚያገኘው ፡ የሞራሉንና ፡ የሃብት ፡ ጥቅሞች ፡ እንዲከበሩለት ፡ መብት ፡ አለው ።

አንቀጽ ፡ ፳፰ ፤

እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ የተዘረሀሩት ፡ መብቶችና ፡ ነጻነቶች ፡ በሙሉ ፡ በተግባር ፡ እንዲውሉ ፡ ለሚደረግባቸው ፡ የኅብረሰብና ፡ የኢንተርናሽናል ፡ ሥርዓት ፡ የመጠቀም ፡ መብት ፡ አለው ።

አንቀጽ ፡ ፳፱ ፤

፫/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የራሱ ፡ ነጻነትና ፡ ሙሉ ፡ መሻሻል ፡ በሚያገኝበት ፡ ኅብረሰብ ፡ ውስጥ ፡ የሚፈጽማቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ይኖሩበታል ።

፬/ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በመብቶቹ ፡ በነጻነቶቹ ፡ በሚጠቀምበት ፡ ጊዜ ፡ የሚታገደው ፡ የሌሎችን ፡ መብቶችና ፡ ነጻነቶች ፡ በሚገባ ፡ ለማስከበር ፡ ብቻ ፡ በተደነገጉ ፡ ሕጎችና ፡ የግብረ ፡ ገብነትን ፡ የመቅላላውን ፡ ሕዝብ ፡ ፀጥታና ፡ ደህንነት ፡ በዴሞክራቲክ ፡ መገበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ትክክለኛ ፡ የሆነው ፡ ተፈላጊ ፡ ጉዳይ ፡ ለማርካት ፡ በተወሰነው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

፭/ እነዚህ ፡ መብቶችና ፡ ነጻነቶች ፡ በማንኛውም ፡ ሁኔታ ፡ የተባበሩት ፡ መንግሥታት ፡ ድርጅት ፡ መሠረተ ፡ ዓላማዎች ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ መኖሪያ ፡ ሊፈጸሙ ፡ አይገባቸውም ።

አንቀጽ ፡ ፴ ፤

በዚህ ፡ ውሳኔ ፡ ከላይ ፡ የተዘረዘረው ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ውስጥ ፡ የተጠቀሱትን ፡ ማናቸውም ፡ መብቶች ፡ ወይም ፡ ነጻነቶች ፡ ለማበላሸት ፡ በታሰበ ፡ ማንኛውም ፡ ዓይነት ፡ ተግባር ፡ ለማዋል ፡ ወይም ፡ ድርጊትን ፡ ለመፈጸም ፡ ለማንኛውም ፡ መንግሥት ፡ ወይም ፡ ድርጅት ፡ ወይም ፡ ሰው ፡ የተባሉ ፡ ህነው ፡ አየተረጎሙም ።